

arkeologi

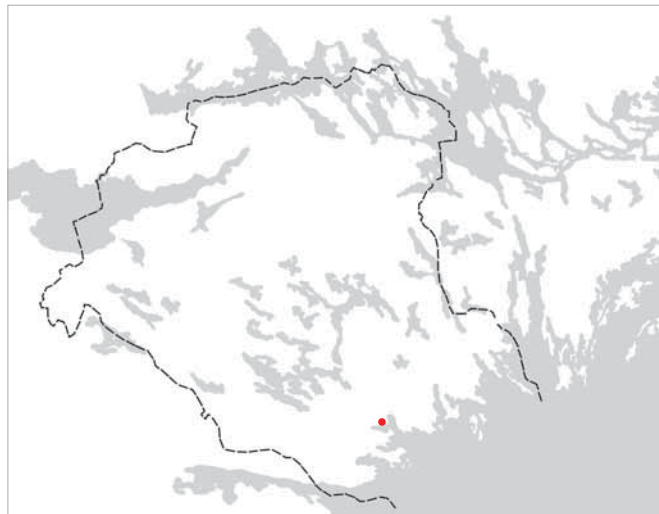
Arkeologisk förundersökning

Folkungavägen

Medeltid & Nyare tid

Fornlämning Nyköping 231:1, Folkungavägen, Nyköpings stad & kommun, Södermanlands län.

Björn Pettersson

En del av
Landstinget Sörmland

Arkeologiska meddelanden 2013:04

Arkeologisk förundersökning

Folkungavägen

Medeltid & Nyare tid

Fornlämning Nyköping 231:1, Folkungavägen, Nyköpings stad & kommun,
Södermanlands län.

Björn Pettersson

ARKEOLOGISKA MEDDELANDEN 2013

© 2013 Sörmlands museum

Beställningar kan göras hos:
Landstinget Sörmland
Kultur & utbildning Sörmland
SÖRMLANDS MUSEUM
Box 314, S-611 26 Nyköping
arkeologi@dll.se

Grafisk form och layout: Lars Norberg.
Omslag och inlaga är reproducerad vid Sörmlands museum.
Kart- och ritmaterial: Björn Pettersson
Omslagsbild: Södermanlands län. Undersökningsområdets geografiska läge markerat med röd punkt.

Där inget annat anges har den digitala Fastighetskartan, respektive Gröna kartan (GSD) för Södermanlands län använts som underlag.

Allmänt kartmaterial © Lantmäteriet. Ärende nr MS2006/01672.
Nyköping 2013

ISSN 1402-9650

Innehåll

Utgångspunkt 5

Tidigare undersökningar

Syfte och metod 6

Syfte

Metod

Kulturmiljö 6

Nyköpings stad

Resultat 10

Västra Kvarngatan till norra sidan av ån
Åpromenaden till Östra Trädgårdsgatan
Östra Trädgårdsgatan till Östra Promenaden
Östra Promenaden till Hamnbron

Sammanfattning 13

Referenser 14

Arkiv

Administrativa uppgifter 14

Bilagor 16

1. Schaktbeskrivningar
2. Fyndregister
3. Profilritningar
4. Schaktplan

Figur 1. Översiktskarta över Södermanlands län med kommuner, större orter, vägar och angränsande län. Undersökningsområdets geografiska belägenhet är markerat med röd kontur. Skala 1:800 000.

Utgångspunkt

I enlighet med länsstyrelsens beslut (1st dnr 431-2064-2012) har Sörmlands museum utfört en arkeologisk förundersökning i form av en schaktningsövervakning och dokumentation av schakt inom fornlämning Nyköping 231:1. Det aktuella undersökningsområdet var beläget centralt inom det äldsta stadsområdet, med lämningar från tidigmedeltid fram till nyare tid.

Anledningen till undersökningen var att Nyköpings kommun utförde schaktning för dagvattenbrunnar, belysningsstolpar, trädgropar och enstaka släntningar utmed Folkungavägens sträckning, mellan Västra Kvarngatan och Ringvägen. En sträcka om cirka 650 meter (figur 2). Undersökningen genomfördes på löpande räkning parallellt med anläggningsarbetet mellan den 12 juni och 30 oktober år 2012.

Den arkeologiska insatsens omfattning avgjordes allteftersom kulturlager och anläggningar framkom i de berörda schakten. De kulturlager och anläggningar som identifierades undersöktes och dokumenteras till erforderlig omfattning. Där det bedömdes som nödvändigt ur kunskapssynpunkt eller där kulturlager riskerade att skadas, undersöktes och dokumenteras lagren ned till orörd marknivå. Syftet var att erhålla mesta möjliga kunskap genom minsta möjliga markskada.

Beslut i ärendet är fattat av länsstyrelsen i Södermanlands län enligt 2 kap 13§, Lagen (1988:950) om kulturminnen m. m (1st dnr 431-2064-2012). Kostnadsansvarig var Nyköpings kommun. Projektledare samt fält- och rapportansvarig var Björn Pettersson, arkeolog vid Sörmlands museum.

Tidigare undersökningar

Relativt få undersökningar har tidigare gjorts i gatu- mark längs den berörda sträckan, så uppgifter om resultat från tidigare undersökningar har hämtats från anslutande ytor i de intilliggande kvarteren.

Inom ett avstånd av tjugo meter på vardera sida om Folkungavägen har sedan tidigare totalt 27 undersökningar genomförts, vilka omfattat 49 schakt och 22 borrhål. SR 12, 14, 27, 29, 63, 70, 72, 93, 123, 129, 131, 144, 145, 162, 163, 172, 230, 233, 234, 235, 241, 242, 245, 246, 257, 261, 267.

Sammanfattningsvis visar resultaten att det inom sträckan Västra Kvarngatan till Östra Trädgårdsgatan finns 0,5 - 3,45 meter tjocka kulturlager från medeltid och nyare tid, cirka 0,5 meter under markytan. De tjockaste lagren ligger inom ett avstånd om cirka 40 meter från ån. Söder om Östra Trädgårdsgatan tunnar kulturlagren ut och innehåller endast lämningar från nyare tid. Med några få undantag har dessa undersökningar enbart berört små schakt eller utförts som provtagning

med skruvborr. De flesta undersökningar har uppgifter om nivå för orörd steril marknivå vid minst en punkt. Ett fåtal undersökningar täcker större sammanhängande ytor eller har gett mer fylliga resultat, se nedan.

Av intresse är att en delvis ovan mark liggande vattenkanal löpt från det nordöstra hörnet av kvarteret Nyköpingsbruk mot sydväst fram till Folkungabron, där den korsat ån och fortsatt mot kvarteret Kompaniet. Syftet med kanalen var att ta ut kraft till Nyköpings Bruks och Factorie Bolagets mekaniska verkstad och skeppsvarvet, vilket periodvis var i drift under början och mitten av 1800-talet (Edblad 1979, s. 56). Vattenkanalen samt slottets dammar mellan Stora och Lilla Trädgården har vid några tillfällen påträffats vid tidigare arkeologiska undersökningar. Bland annat SR 123, 162, 163, 131. I schakten har det bland annat påträffats järnstänger och timmer ned till 3,5 meter under markytan (Pettersson 2004).

SR 27a år 1924

I samband med att Nyköping stad lät gräva för anläggning av avloppsledning i Västra Kvarngatan år 1924, gavs tillfälle att genomföra en av de första arkeologiska undersökningarna inom Nyköpings gamla stadsområde (SR27). Undersökningarna leddes av arkitekten och konsthistorikern Erik Lundeberg i Riksantikvarieämbetets regi. Schaktningarna gjordes för hand med spade längs Västra Kvarngatan i fem etapper från Kvarnbron vid fallet och väster ut fram till Bagaregatan. Etapp I grävdes i Västra Kvarngatan från Storhuskvarn fram till Behmbrogatan och passerande då Folkungavägen. Ingen egentlig undersökning företogs längs denna sträcka, men 0,5 meter under markytan anträffades ett cirka 2 meter tjockt kulturlager bestående av svart sur jord, risbäddar och plankgolv. De lösa fynden utgjordes bland annat av en svärdsbalja av läder, skor, läderbitar, fragment av träkärl samt keramik av medeltida och 1500-talstyp (Lundberg 1924).

SR 230 år 1982

Arkeologisk förundersökning som berörde 24 mindre schakt. Kulturlager från medeltid och nyare tid med en tjocklek av upp till 1,1 meter påträffades cirka 0,5 meter under markytan. Ett viktigt resultat av undersökningen var att ungefärligt kunna identifiera det medeltida stadsområdets yttre gräns, strax söder om Östra Trädgårdsgatan (Flodin 1996, s. 12-20).

SR 246:2 år 1981

Inför en planerad byggnation undersöktes ett 670 m² stort sammanhängande schakt i kvarteret Folkungabron. Här framkom 0,4 - 1,6 meter tjocka kulturlager 0,5 meter under markytan. Lagren innehöll lämningar efter träbebyggelse, ässjor, brunnar, hägnader, stolphål samt fyndmaterial från tidigmedeltid fram till 1500-tal. I de yngre lagren fanns även murade stenkällare. Samtliga bebyggelselämningar låg orienterade i den äldre stadsplanen (Nordeman, & Douglas, 1987, s. 203-210).

SR 261 år 2006

I samband med en förstudie av området från kvarteret Åkroken fram till kvarteret Nyköpingsbruk utfördes under år 2006 provborrning med skruvborr, (Pettersson 2007, Hasselmo 2007). Platsen för skruvborrproverna 261:14-27 ligger i anslutning till det aktuella undersökningsområdet längs Folkungabron. Vid samma tillfälle genomfördes en arkivgenomgång av äldre stadskartor. Med hjälp av totalt sex äldre kartor kunde byggnader från 1600- 1800-talen lokaliseras och markeras på den digitala stadskartan inom de aktuella kvarteren. Den äldsta kartan över staden från 1600-talets mitt visar stadens kvartersindelning, torg samt läget för större stenbyggnader och offentliga byggnader i den äldre oregelbundna stadsplanen före branden år 1665. Det är oklart om detta speglar enbart 1500- och 1600-talets stadsplan eller om den också gäller för den medeltida stadsplanen. Det är okänt om den medeltida staden har haft ett tätare eller avvikande gatunät mot denna karta. På samma karta syns en ”ringgata” sträcka sig från torget mot öster för att runda kvarteret Nyköpingsbruk strax nedanför fallet och sedan fortsätta genom kvarteren Borgmästaren, Folkungabron och Flickskolan på den södra sidan ån. Denna gatusträckning sammanfaller ungefär med det tidigare inringade tidigmedeltida stadsområdet (jfr Nordeman & Douglas 1987, s. 209 & Pettersson 2004, figur 8).

Enligt den samlade kunskapen om den ursprungliga marktopografin och korrigering för strandlinjeförskjutning, så bör Nyköpingsån ha varit betydligt bredare nedanför fallet vid Storhuskvarn vid medeltidens början. Åns bredd i detta parti har ungefärligt beräknats till 50-80 meter vid 1100-talet. De ovanliggande lagren kan grovt delas in i tre delar. Underst välbevarade feta kulturlager med träflis utan tegel, vilka tolkas som intakta tidig- och högmedeltida kulturlager. Ovanpå detta förekommer torrare lager med inslag av framförallt tegelflis och sand eller grus, vilka preliminärt tolkas som senmedeltida och nyare tiders kulturlager. De översta lagren utgörs av asfalt, lösa massor med sand eller grus samt kraftigt omrörda och uppblandade kulturlager. Med ledning av data från tidigare arkeologiska undersökningar samt provborrningen sammanställdes en karta som visar att de tjockaste lagren ligger i ett brett stråk längs åkanten och delvis ute i det dåtida vattnet samt inom en yta med mycket djupa lager i den nordvästra delen av kvarteret Nyköpingsbruk, där lagren tjocklek varierar mellan 2 och 5 meter. Inom övriga ytor i kvarterets norra delar begränsar sig kulturlagrens tjocklek till 0,5 - 2 meter.

Syfte och metod

Syfte

Syftet med den arkeologiska förundersökningen var att utifrån analys av schaktresultaten berätta om och värdera kulturlager och anläggningar utmed Folk-

ungavägen. Vidare att fastställa omfattning, karaktär, innehåll, datering, bevarandegrad och vetenskaplig potential för fornlämning Nyköping 231:1, inom det av länsstyrelsens angivna undersökningsområdet.

Om rikliga fynd framkom skulle den aktuella förundersökningen kunna ligga till grund för tillståndsprövning enligt 2 kap 12§, Lagen (1988:950) om kulturminnen m. m.

Metod

Totalt undersöktes och dokumenterades 51 schakt längs med den berörda sträckan, varav 8 schakt för dagvattenbrunnar och ledningar, 29 schakt belysningsstolpar, 5 schakt för breddning av gångbana och 9 schakt för trädplantering (bilaga 4). Den arkeologiska undersökningen utfördes parallellt med anläggningsarbetet i form av schaktningsövervakning och dokumentation av kulturlager och konstruktioner. Schaktens storlek varierade mellan 1 och 10 meter och öppnades med grävmaskin på i förväg bestämda platser.

Påträffade lager och anläggningar undersöktes stratigrafiskt och frilades var för sig. Med anläggningar menas bland annat träkonstruktioner, murar och stenläggningar. För att bestämma kulturlagrens karaktär och tidsinnehåll rensades schaktväggarna för hand med skyffel och skärlev.

I sju av schakten utfördes uppmätning av profiler på ritfilm i erforderlig skala med tillhörande lagerbeskrivningar i text. Samtliga 51 schakt har dokumenterats i text, rörande syftet med schaktet, ystorlek, djup, höjd över havet samt lagerförhållanden. Samtliga schakt mättes in manuellt skalenligt på kartunderlag alternativt digitalt för att kunna läggas in på ett digitalt kartunderlag samt i det digitala stadsarkeologiska registret för Nyköping. Inmätningarna finns redovisade på planbilder och översiktskartor.

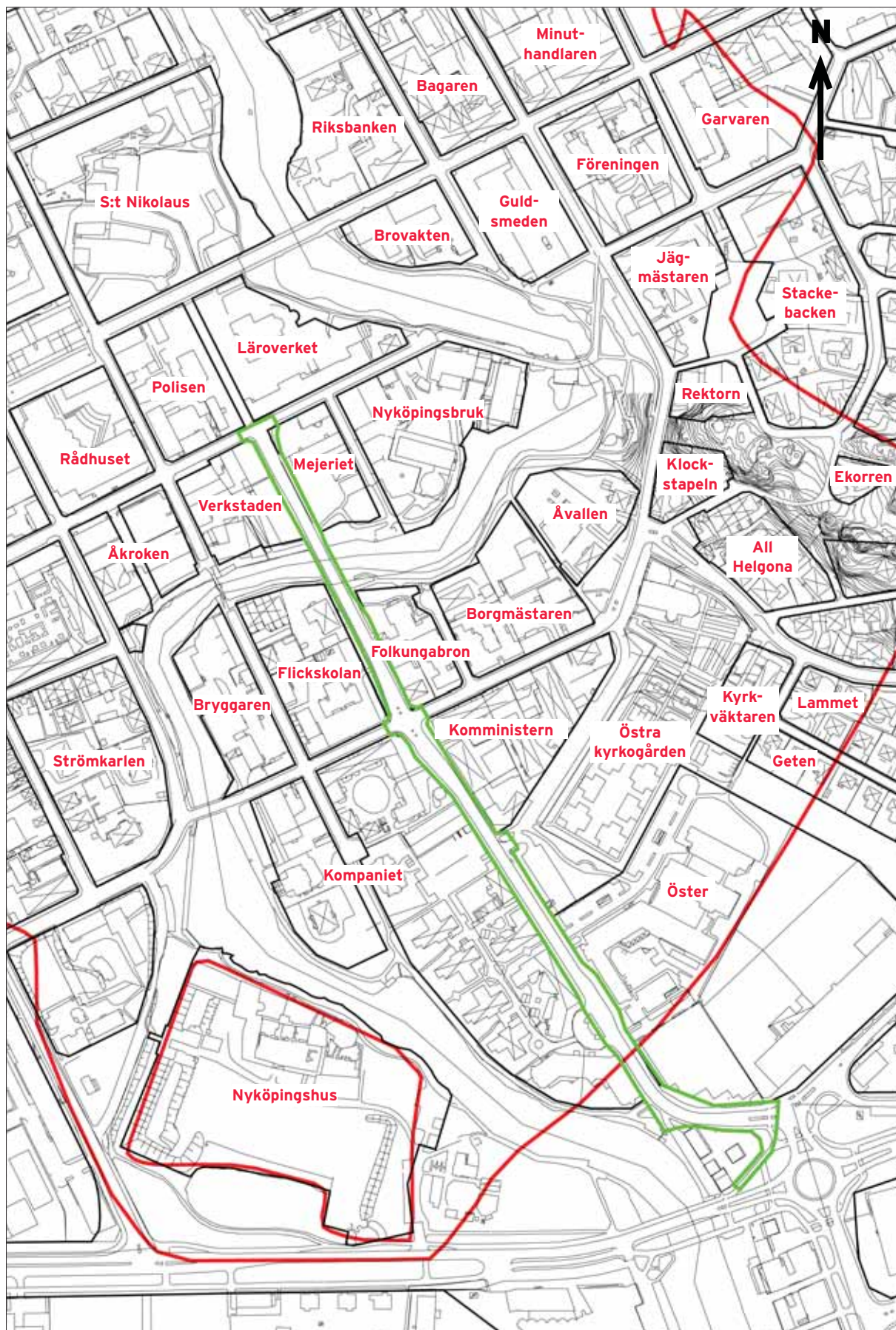
Påträffade föremål från stratigrafiskt slutna kontexter har samlats in och registrerats (bilaga 2). Fotodokumentation utfördes genomgående under fältarbetets gång

Kulturmiljö

Nyköpings stad

Tillsammans med nästan hälften av Sveriges medeltida städer så har Nyköping (Nyköping 231:1) placerat sig inom den grupp där det tillgängliga arkeologiska materialet varit litet och outvecklat. I och med undersökningarna av kvarteret Åkrokens västra del åren 2008, 2010 - 2011 kommer denna bild att förändras. Efterarbetet pågår fortfarande, men det arkeologiska materialet kommer att vara betydligt mer utvecklat än tidigare, vilket även kommer att göra det möjligt att placera de äldre små undersökningarna i ett större

Figur 2. Utdrag ur Nyköpings primärkarta med undersökningsområdet utmed Folkungavägen markerat med grön kontur. Fornlämningsområdet Nyköping 231:1 är markerat med röd kontur. Skala 1:4000.

sammanhang. Urschaktningsgraden visar att det fortfarande existerar orörda kulturlager i en omfattning som gör det möjligt att göra kvalificerade arkeologiska undersökningar. De preliminära resultaten visar att den preurbana tätorten uppkommer runt sekelskiftet 1100, med en tät stadsgårdsbebyggelse på långsmala tomter orienterade vinkelrätt mot ån på båda sidor om en huvudgata. Detta skede föregås av spår efter en yngre järnåldersbebyggelse, eventuellt en stormansgård med tillhörande cirka 25 meter långa båthus invid åmynningen (KN-KUS09-082 & KN-KUS11-050, arbetsmaterial).

Nyköpings äldsta stadskriterier är oklara, men det finns antydningar om myntprägling under Knut Långes regeringstid åren 1229 - 34. Nyköping omnämns första gången i skrift omkring år 1250 (Karlén 1973, s. 14ff med där a.a). Skriftligt material finns även från år 1280, då franciskanerkonventet grundades i staden. Detta indikerar att orten redan då kan ha haft stadskaraktär. I det arkeologiska materialet har däremot betydligt äldre dateringar konstaterats. På båda sidor om ån, i kvarteren

Åkroken, Folkungabron, Stallbacken, Borgmästaren och Flickskolan, har tidigmedeltida bebyggelse och fyndmaterial påträffats (Nordeman & Douglas 1987, s. 206ff).

Höjdangivelser på ursprunglig marknivå från ett stort antal borrhöjningar utförda i samband med geotekniska undersökningar, har tillsammans med arkeologiska iakttagelser givit en antydning om hur Nyköpings topografi och stadsområde såg ut under medeltiden. Längst nere vid åmynningen har borgen Nyköpingshus legat på den lilla klippön som i det aktuella skedet omgavs av vatten (Pettersson 2007). Strax innanför åmynningen har sedan stadens bebyggelse brett ut sig på båda sidor om ån, troligen med tonvikt på den norra och västra sidan. Ån var vid denna tid betydligt bredare och segelbar upp till fallen vid kvarteret Nyköpingsbruk (Broberg 1979, s. 48ff).

Betydelsefulla äldre undersökningar har utförts i Västra Kvarngatan och Rådhusgränd under 1920-talet, i kvarteren Rådhuset och Stallbacken under 1960- och 1970-talet, samt i kvarteren Borgmästaren,

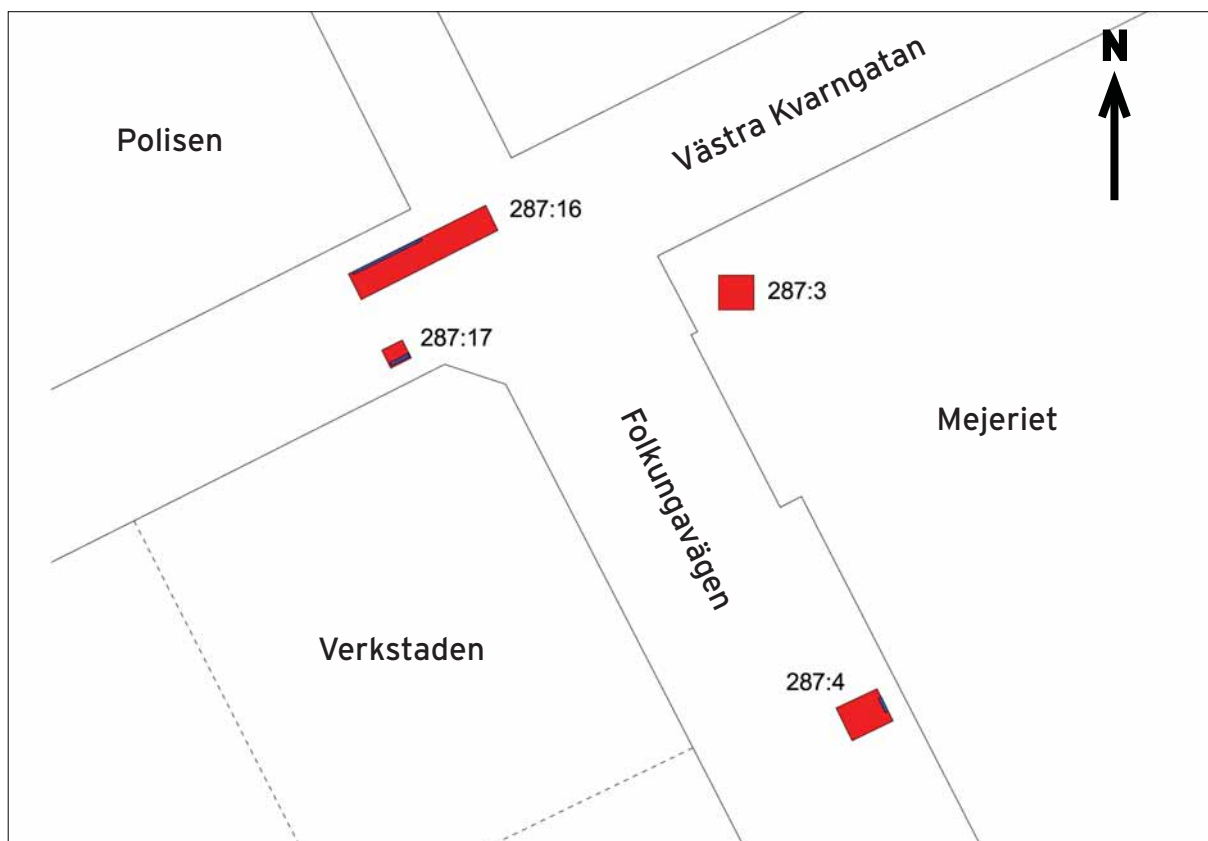
Figur 3. Schakt 13 med rester efter ett murat hus orienterat i den gamla stadsplanen. Bilden är tagen från sydväst. Foto: Björn Pettersson 2012, Sörmlands museum.

Folkungabron och Biografen under 1980-talet. Vid undersökningarna har upp till två meter tjocka kulturlager påträffats där bebyggelselämningarna kunnat delas upp i sex till sju skikt. I de äldsta skikten har en gles bebyggelse bestående av flätverkshus samt trähus med härdar och lergolv påträffats. Det typiska fyndmaterialet i denna bebyggelse består av äldre svartgods av typen östersjökeramik (AII) samt läderspill. De högmedeltida urbana skikten består i högre grad av en tät trähusbebyggelse med knut- och skiftesverk, samt träbrolagda gränder och gator. I fyndmaterialet finns stora mängder hantverksavfall som läderspill, horn och ben från kammakeri samt svarvrest. I vissa fall har man iakttagit en förändrad tomtindelning, samt nya gränder och gator i övergången mellan tidig- och högmedeltid. (Nordeman & Douglas 1987, s. 206f).

Angående Nyköpings äldsta dateringar så finns från kvarteren Stallbacken, Rådhuset, Åkroken, Borgmästaren och Folkungabron, skärvor av äldre svartgods av typen östersjökeramik (AII). Keramiktypen pekar på en datering före sekelskiftet 1200. Dessutom finns ett

par exemplar av typen yngre svartgods med utsvängd mynning och likheter med Kugeltopfkärl. Kärlen är tillverkade med tyska förebilder, men för hand och med lokal teknik. Dessa bör inte vara äldre än 1100-talets andra hälft. Inom hushållen på platsen har man även tillverkat kärl med rötterna i den senvikingatida traditionen. Bland östersjökeramiken är den normala och enkla typen mest företrädd. En typ med cylindrisk hals och en med utåtsvängd mynning tillverkad i hårt gods avviker från de övriga. Keramiktypen har sin exakta motsvarighet i Sigtunamaterialet, och kan dateras till perioden 1125-1180. Några av kärlen från kvarteret Stallbacken bör vara importerade från Ryssland (Roslund 2001, s. 218ff).

Även lämningar från historisk tid finns i anslutning till den berörda sträckan. Bland annat har undersökningar inom kvarteret Nyköpingsbruk visat på omfattande rester efter industriella aktiviteter i form av metallhantering, brännugnar med mera. Fynd i de äldre lagren indikerar att det bedrivits metallhantering inom området redan under 1400-1500-talet. De tidigaste skriftliga

Figur 4. Schakt 287:4, 287:16 och 287:17 är tre av schakten i Folkungavägen och Västra Kvarngatan, där skalensliga profiluppmätningar gjordes vid den aktuella undersökningen. Schaktens utbredning är markerade med rött och de uppmätta profilernas läge är markerade med blå linje. De tre första siffrorna (287) hänvisar till det stadsarkeologiska registernumret (SR), medan siffrorna efter kolonstecknet är schaktets nummer inom undersökningen. Skala 1:500.

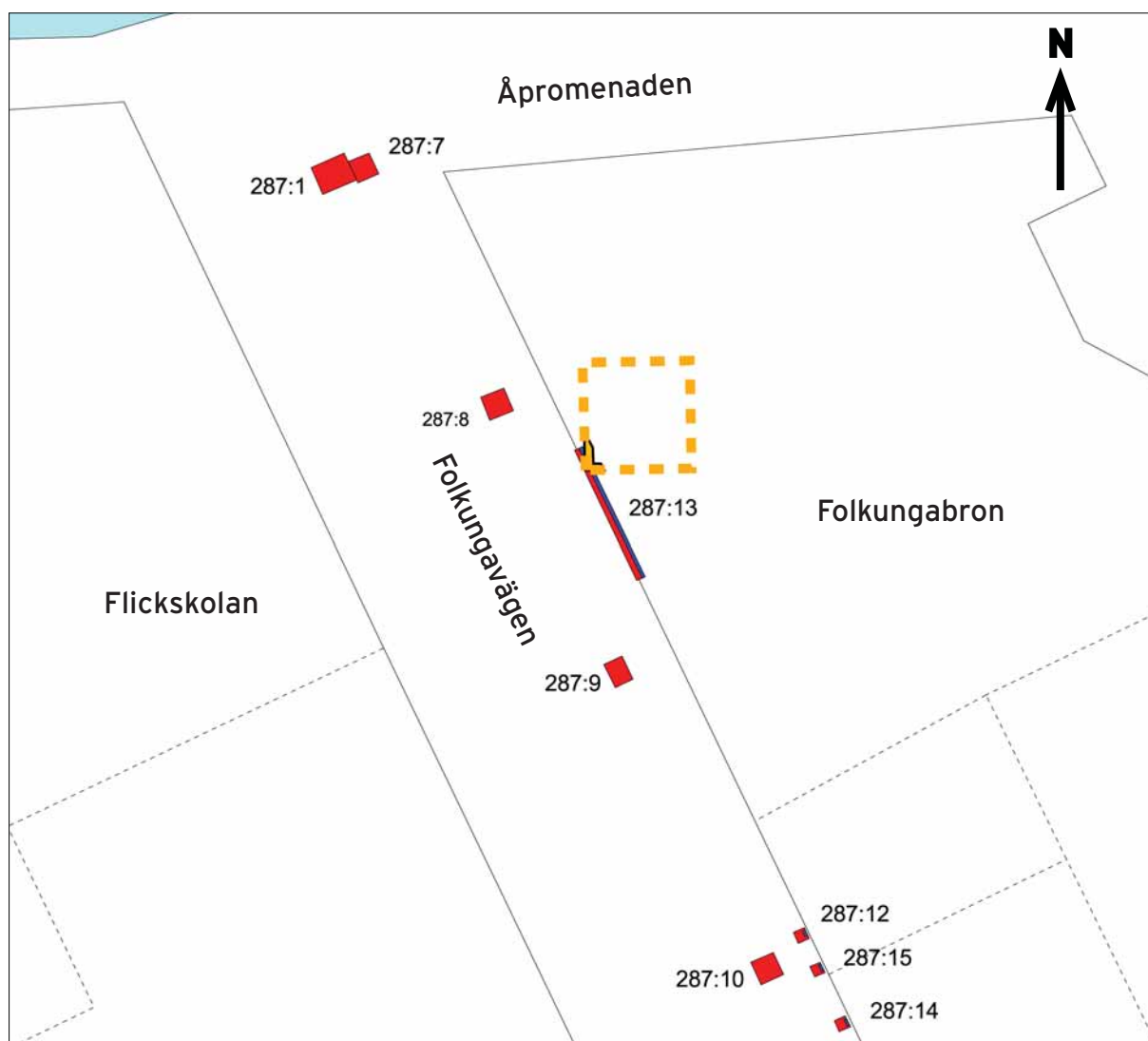
källorna omtalar ett tråddrageri för mässing år 1585 i kvarteret. I området finns, förutom omfattande slagg-lager, även avsatta kulturlager innehållande rikligt med organiskt material (Hermelin 2002).

Sammanfattningsvis kan man översiktligt framhålla att de tjockaste och mest välbevarade kulturlagren ligger centralt i det gamla stadsområdet, på den norra och västra sidan om ån mellan Nikolai kyrka, kvarteret Stallbacken och kvarteret Nyköpingsbruk. Det är också här som de äldsta dateringarna från 1100-talet har erhållits. Borträknat kvarteren Stallbacken och Rådhuset, som är helt eller till största delen urschaktade och delvis undersökta, så är det inom detta centralt belägna område

som den största arkeologiska potentialen finns när man ser till staden som helhet. Utanför området avtar lagrens omfattning successivt mot fornlämningens kanter.

Resultat

Undersökningsområdet som motsvarar Folkungavägens hela sträckning och täcker en yta av cirka 15 x 650 meter, ligger inom det område där man vid markarbete kan förvänta sig att påträffa lämningar från medeltid och nyare tid alternativt enbart nyare tid (figur 2). Den aktuella arkeologiska förundersökningen längs Folk-

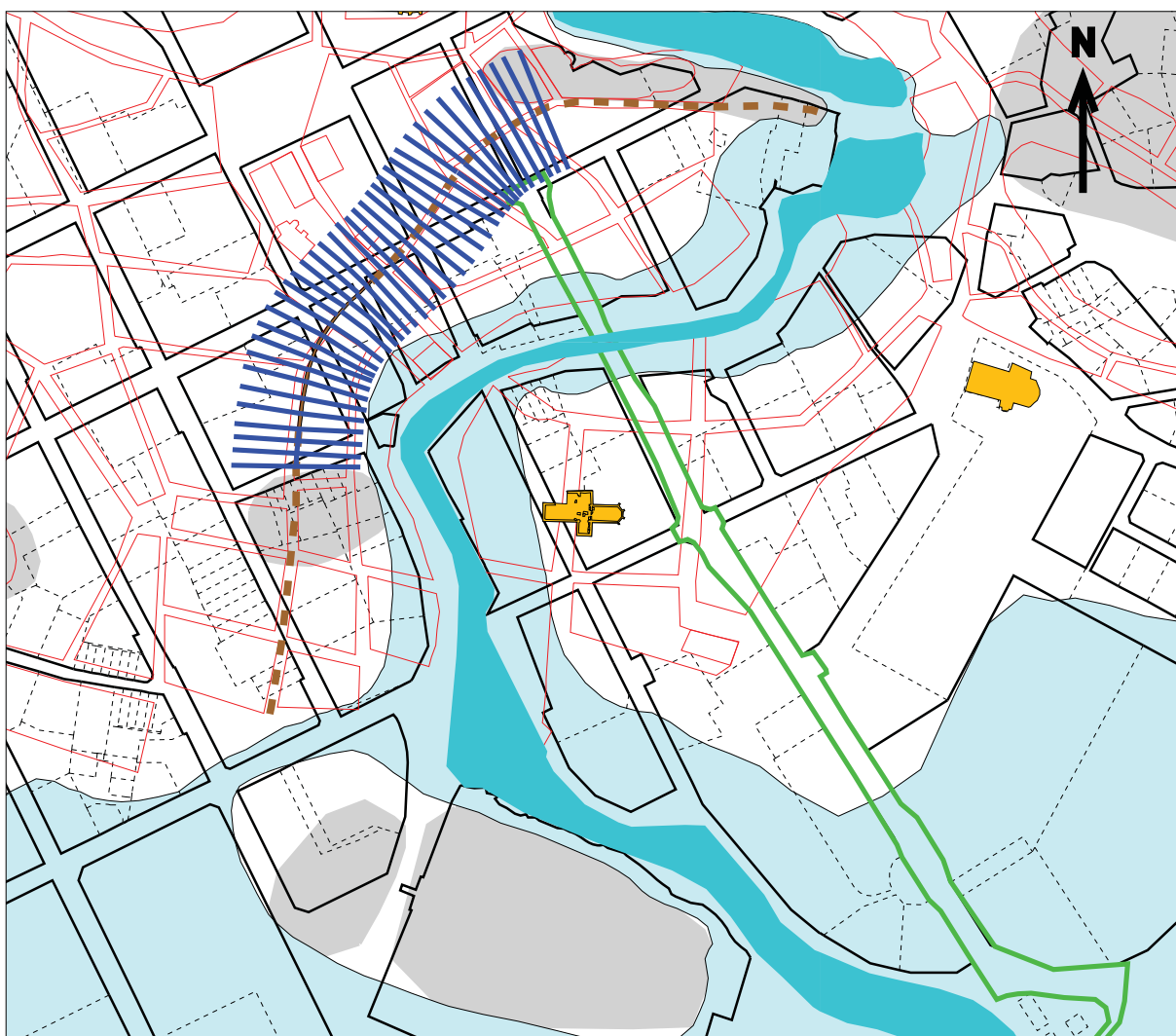
Figur 5. Schakt 287:12-15 är fyra av schakten i Folkungavägen, där skalenliga profiluppmätningar gjordes vid den aktuella undersökningen. Schaktens utbredning är markerade med rött och de uppmätta profilernas läge är markerade med blå linje. De tre första siffrorna (287) hänvisar till det stadsarkeologiska registernumret (SR), medan siffrorna efter kolontecknet är schaktens nummer inom undersökningen. Den orange streckade rektangeln invid schakt 13 anger den antagna utbredningen av det murade huset som påträffades i schaktet. Skala 1:500.

ungavägen, resulterade i 51 dokumenterade schakt vilka i storlek varierade mellan 1 meter och drygt 10 meter i storlek. En sammanställning av resultat från tidigare undersökningar inom fornlämningen Nyköping 231:1, visar att lämningar från medeltida och nyare tid inom stadsområdet finns inom den aktuella ytan mellan Västra Kvarngatan och Östra Trädgårdsgatan. Lämningar från enbart nyare tid har även påträffats söder om denna gräns. Enligt den äldsta stadskartan över Nyköping från mitten av 1660-talet, ligger stadskvarterens yttre gräns vid dagens Folkungavägen cirka 90 meter söder om Östra Trädgårdsgatan. Därefter tar slottets fiskdammar och slottets stora trädgård vid (LMS akt nr C57-1:1). Med ledning av äldre kartmaterial, resultat från tidi-

gare arkeologiska undersökningar och resultat från den aktuella undersökningen, så har presentationen av de aktuella resultaten delats in i fyra sträckor enligt nedan.

Västra Kvarngatan till norra sidan av ån

Längs denna sträcka undersöktes sju schakt (figur 4 & bilaga 4). I tre av schakten (4, 16 & 17) dokumenterades 1 - 1,5 meter tjocka välbevarade kulturlager med gödsel, djurben och träflis där de djupare lagren inte innehöll några spår av tegel. Med kunskap från tidigare undersökningar i Nyköpings stadslager kan man generellt dra slutsatsen att när intakta djupt liggande kulturlager inte innehåller rester efter tegel, så kan de dateras till tidsintervallet tidig- till högmedel-

Figur 6. Den antagna tidigmedeltida stadsplanen (blå linjer) lagd ovanpå kvartersindelningen från den äldsta kartan (röd linje) och dagens kvartersindelning (svart linje). I schakt 17 i den norra delen av den aktuella undersökningsytan (grön linje) påträffades rester efter en träränna och en kavelbro. Kavelbron ansluter till det område som antas innehålla tidigmedeltida stadsgårdar orienterade vinkelrätt mot en huvudgata (brun streckad linje). Fortsättningen på denna huvudgata har tidigare undersökts och dokumenterats i Kvarteret Stallbacken och kvarteret Åkroken i den västra delen av det medeltida stadsområdet (brun heldragen linje). Grå ytor markerar berg. Skala 1:4000.

tid. Av tidigare undersökningar framgår vidare att inom Folkungavägens sträckning mellan Västra Kvarngatan och ån finns en cirka 40 meter bred strandzon med 2 - 5 meter tjocka kulturlager. Längre in mot land mot Västra Kvarngatan planar den ursprungliga markytan ut och kulturlagren uppgår till 0,5 - 2 meter. Förutom tjocka organiska lager med gödsel och träflis innehöll den övre delen av schakt 4 rester efter en kullerstensläggning i sättsand, troligen en del av en gatuläggning (bilaga 3).

Inga daterande föremål påträffades i schaktet, men avsaknaden av tegel i ett lager ovanpå stenläggningen antyder att det kan dateras till tidig- eller högmedeltid. Schakt 17 innehöll lämningar efter en träränna samt en kavelbro som ansluter till det område som antas innehålla tidigmedeltida stadsgårdar orienterade vinkelrätt

mot en huvudgata. Fortsättningen på denna gata har tidigare påträffats och dokumenterats i det medeltida stadsområdets västra del i kvarteren Stallbacken och Åkroken (figur 6).

Åpromenaden till Östra Trädgårdsgatan

Längs denna sträcka undersöktes tio schakt (figur 5 & bilaga 4). I tre av schakten (13-15) dokumenterades 0,35 - 0,55 meter tjocka välbevarade kulturlager med ben och organiskt material utan tegel (bilaga 3). I lagren påträffades tidig- och högmedeltida keramik av typen äldre svartgods (A), yngre svartgods (BI), protostengods (CI), fragment av blästermustycke, eldslagningsflinta samt kammakeriavfall i form av sågat ben (figur 7). I schakt 13 ligger nivån för ursprunglig orörd marknivå i jämnhöjd med dagens gatunivå. I den norra delen av schaktet framkom ett parti av en tegel-

Figur 7. Föremål påträffade i schakt 12, 13 och 14 i Folkungavägen mitt för kvarteret Folkungabron. Överst till vänster; två skärvor, ett rörskaft och en bandhänkel från grytor och skålar av typen yngre rödgods (BII:4), i det aktuella sammanhanget daterade till 1500-1600-tal. Överst till höger; en spillbit från tillverkning av sammansatt dubbelkam, daterad till hög- eller senmedeltid. Nere till vänster; en eldslagningsflinta. Längst ner i mitten; ett stycke av ett blästermustycke. Nere till höger; fyra skärvor från krus och krukor av typen äldre svartgods (A), yngre svartgods (BI) och protostengods (CI) daterade till tidig- och högmedeltid. I mitten en så kallad marleka som i Nyköpings medeltida kulturlager är ett förhållandevis vanligt fynd. Foto: Björn Pettersson 2013, Sörmlands museum.

mur som efter framrensning visade sig utgöra hörnet av en raserad tegelbyggnad, orienterad i den gamla stadsplanen från tiden före stadsbranden 1665. Muren var skadad av tidigare schaktningar, troligen i samband med anläggningen av gatan i början av 1870-talet, då markytan mitt för det aktuella schaktet sänktes till en nivå under steril nivå. Den synliga delen av muren bestod underst av en 0,3 meter hög stensyll och ovanpå denna en tegelmur uppförd i renässansförband, bevarad i sex skift med en höjd av drygt 0,5 meter. Den ursprungliga murtjockleken uppskattades till drygt 0,5 meter. Huset har antagligen sin motsvarighet i de stenhus som undersöktes i kvarteret Åkroken 4 år 2011 (KN-KUS11-050) och i den lilla stenkällare som fortfarande står kvar i kvarteret Borgmästaren 2 (Pettersson 2009).

Längs med detta parti av Folkungavägen finns således kulturlagren endast bevarade inne på den angränsande tomten i kvarteret Folkungabron där markytan ligger cirka 0,8 meter högre än gatunivån. I ett av schakten (12) fanns enbart kulturlager med tegel och yngre rödgods från nyare tid direkt ovanpå steril orörd marknivå. Med tanke på schaktets läge nära de övriga med medeltida lämningarna, är marken just på denna plats omgrävd.

Östra Trädgårdsgatan till Östra Promenaden

Längs sträckan undersöktes sex schakt (bilaga 4). Två av schakten (19 & 23) innehöll 0,35 och 0,95 meter tjocka kulturlager medan de övriga var fyllda med grus från markarbeten i modern tid. Kulturlagren bestod av gråsvart jord med tegelkross och kalkbruk från nyare tid, utan spår efter konstruktioner eller daterande föremål. Lagren tolkades som lämningar efter stadsbebyggelse från nyare tid.

Östra Promenaden till Hamnbron

Längs sträckan undersöktes 28 schakt (bilaga 4). Tio av schakten innehöll i genomsnitt 0,25 meter tjocka kulturlager med inblandning av bland annat tegelkross, kalkbruk och slagg, utan spår efter konstruktioner. De dokumenterade kulturlagren tolkades som spår efter slottets stora trädgård samt skeppsvarvets smedjor och mekaniska verkstäder, som låg här under 1800-talet (Edblad 1979, s. 56-65).

En äldre strandkant med svallad keramik samt en stenläggning från 1600-tal har tidigare dokumenterats, intill undersökningsområdets sydligaste parti. Vid denna undersökning gjordes antagandet att ytterligare kulturlager skulle kunna finnas längre in mot land, bakom hammagasinen (Pettersson 2006). Vid den nu aktuella undersökningen öppnades schakten 36 och 37 samt 40 - 42 längst i söder av just detta område. Inget av schakten innehöll spår av kulturlager. Istället påträffades här påförda gruslager, vilka kan sättas i samband med Folkungavägens omdragning i modern tid. Där det var mätbart var grusfyllningen i genomsnitt 0,8 meter tjock.

Resultaten från undersökningen sammanfaller väl med resultaten från tidigare undersökningar, men kunskapen om kulturlagens omfattning, innehåll och kvalitet har fördjupats.

Sammanfattning

I enlighet med länsstyrelsens beslut (1st dnr 431-2064-2012) har Sörmlands museum utfört en arkeologisk förundersökning i form av schaktningsövervakning och dokumentation av schakt inom fornlämning Nyköping 231:1. Det aktuella undersökningsområdet var beläget centralt inom det äldsta stadsområdet, med lämningar från tidigmedeltid fram till nyare tid.

Anledning till undersökningen var att Nyköpings kommun utförde schaktning för dagvattenbrunnar, belysningsstolpar, trädgropar och enstaka slätningar utmed Folkungavägens sträckning, mellan Västra Kvarngatan och Ringvägen. Undersökningen genomfördes parallellt med anläggningsarbetet mellan den 12 juni och 30 oktober år 2012. Syftet med den arkeologiska förundersökningen var att utifrån analys av schaktresultaten berätta om och värdera kulturlager och anläggningar utmed Folkungavägen. Totalt undersöktes och dokumenterades 51 schakt längs med den berörda sträckan.

Längs med sträckan *Västra Kvarngatan till norra sidan av ån* undersöktes sju schakt, varav tre innehöll 1 - 1,5 meter tjocka välbevarade medeltida kulturlager med gödsel, djurben och träflis. Vidare framkom en kullerstensläggning och en kavelbro som ansluter till det område som antas innehålla tidigmedeltida stadsgårdar orienterade vinkelrätt mot en huvudgata. Fortsättningen på denna gata har tidigare påträffats och dokumenterats i det medeltida stadsområdets västra del i kvarteren Stallbacken och Åkroken.

Längs med sträckan *Åpromenaden till Östra Trädgårdsgatan* undersöktes tio schakt, varav tre innehöll i genomsnitt 0,5 meter tjocka mörkbruna kulturlager med ben och organiskt material. I kulturlagren påträffades tidig- och högmedeltida keramik, ett blästermunstycke, eldslagningsflinta samt kammakeriavfall i form av sågat ben. Inom den norra delen av sträckan framkom spår efter en raserad tegelbyggnad, orienterad i den gamla stadsplanen från tiden före stadsbranden 1665. Byggnadsresterna utgjordes av en hög stensyll och ovanpå den en tegelmur uppförd i renässansförband. Huset har antagligen sin motsvarighet i de stenhus som undersöktes i kvarteret Åkroken 4 och den lilla stenkällare som fortfarande står kvar i kvarteret Borgmästaren 2.

Längs med sträckan *Östra Trädgårdsgatan till Östra Promenaden* undersöktes sex schakt, varav två innehöll i genomsnitt 0,5 meter tjocka gråsvarta kulturlager med

tegelkross och kalkbruk från nyare tid, utan spår efter konstruktioner eller daterande föremål. Lagren tolkades som lämningar efter stadsbebyggelse från nyare tid.

Längs med sträckan *Östra Promenaden till Hamnbron* undersöktes 28 schakt, varav tio innehöll i genomsnitt 0,25 meter tjocka kulturlager med inblandning av tegelkross, kalkbruk och slagg, utan spår efter konstruktioner. Kulturlagren tolkades som spår efter slottets stora trädgård samt skeppsvarvets smedjor och mekaniska verkstäder, som låg här under 1800-talet.

I den sydligaste delen av undersökningsområdet öppnades några schakt, intill en yta där en äldre strandkant med svallad keramik samt en stenläggning från 1600-tal tidigare påträffats. Inget av de aktuella schakten innehöll spår av kulturlager.

Referenser

Broberg, Birgitta. 1979. *Nyköping. Rapport Medeltidsstaden 13*. RAÄ och SHM. Stockholm.

Edblads, Sven. 1979. *Nyköpings mässingsbruk*. Sörmländska handlingar. Sörmlands museum. Nyköping.

Flodin, Lena. 1996. *Ett tjugotal grävningar utförda under 1980-talet i Nyköping*. Södermanland, Nyköping, Kv Flickskolan, m fl. Arkeologisk förundersökning. *UV Stockholm, Rapport 1996: 116:1-2*. Riksantikvarieämbetet. Stockholm.

Hasselmo, Margareta. 2007. *Kulturlagren i Åkvarteren*. Länsstyrelsens riktlinjer för hantering av urbana kulturlager med anledning av upprättat planprogram för Kulturkvarteren vid ån, Nyköpings kommun. *Länsstyrelsen i Södermanlands län, Rapport Nr 2007:10*. Nyköping.

Hermelin, Olof. 2002. *Kvarteret Nyköpingsbruk*. Medeltid – Nyare tid. Nyköping 231:1, Nikolai socken, Nyköpings kommun, Södermanlands län. Arkeologisk förundersökning. *Sörmlands museum, Arkeologisk meddelanden 2002:10*. Nyköping.

Karlén, Lars. 1973. Medeltid och äldre vasatid till omkring 1570. I: *Nyköpings stads historia I*. Red. Stellan Dahlgren. Utgiven av Nyköpings kommuns stadshistoriekommité. Nyköping.

Lundberg, Erik, 1931. Hur medeltidsstaden växte fram. Undersökningar i Söderköping, Nyköping, Linköping och Skenninge. I: *Jorden ger. Svenska forskningar och fynd från senare år*. Red. Birger Nerman et al. Stockholm.

Nordeman, Kjell & Douglas, Marietta. 1987. Nyköping. I: *7000 år på 20 år. Arkeologiska undersökningar i Mellansverige*. Red. Tiiu Andræ et al. RAÄ. Stockholm.

Pettersson, Björn. 2004. *Stadsarkeologiskt register. Medeltid - Nyare tid*. RAÄ 231, Nikolai socken, Nyköpings stad & kommun, Södermanlands län. Förstudie. *Sörmlands museum, Arkeologisk meddelanden 2004:05*. Nyköping.

Pettersson, Björn. 2006. *Hamnbron*. Nyare tid. RAÄ 231, Stadsåga 1:18, Nikolai socken, Nyköpings kommun, Södermanlands län. Arkeologisk förundersökning. *Sörmlands museum. Arkeologiska meddelanden 2006:05*. Nyköping.

Pettersson, Björn. 2007. *Arkeologisk förstudie inom kvarteren Åkroken, Verkstaden, Mejeriet och Nyköpingsbruk*. Fornlämning Nyköping 231:1, Nikolai socken, Nyköpings kommun, Södermanlands län. *Arkivrapport, Sörmlands museum*. Nyköping.

Pettersson, Björn. 2009. *Borgmästaren*. Medeltid & Nyare tid. Fornlämning Nyköping 231:1, Borgmästaren 2, Allhelgona socken, Nyköpings kommun, Södermanland. Arkeologisk förundersökning. *Sörmlands museum, arkeologiska meddelanden 2009:07*. Nyköping.

Roslund, Mats. 2001. *Gäster i huset. Kulturell överföring mellan slaver och skandinaver 900 till 1300*. Skrifter utgivna av Vetenskaps societeten i Lund. Diss. Lunds universitet. Lund.

Arkiv

Lantmäteriverket i Gävle, Lantmäteristyrelsens arkiv (LMS)

Stadsplanekarta, Akt nr C57-1:1. Förrättningsman obekant. Förrättning 1665, Lådakt.

Sörmlands museums arkiv & bibliotek (SMA)

Lundbergs dagboksanteckningar, 1924. Journal över utgrävningar i Rådhusgränd och V. Kvarngatan i Nyköping 2 september 1924 till 30 juli 1925. Upprättad av Erik Lundeberg.

KN-KUS09-082. Arkeologisk undersökning kvarteret Åkroken 3, år 2010. Arbetsmaterial.

KN-KUS11-050. Arkeologisk undersökning kvarteret Åkroken 4, år 2011. Arbetsmaterial.

Stadsarkeologiskt register för Nyköpings stad (SR), Nyköping 231:1. GIS för ajourhållning & antikvarisk bedömning av arkeologiska undersökningar i Nyköpings stad. Sörmlands museum, Nyköping.

Administrativa uppgifter

Rapporten ingår i Sörmlands museums rapportserie: Arkeologiska meddelanden 2013:04
Södermanlands museums dnr: KN-SLM12-051

Länsstyrelsens dnr: 431-2064-2012
Tid för undersökningen: 12 juni till 30 oktober år 2012
Personal: Björn Pettersson
Belägenhet: Ekonomisk karta över Sverige
9H2d. Upprättad av Rikets allmänna kartverk. Skala
1:10 000.
x6515091 y1569806
Koordinatsystem: RT90 2,5 gon V
Höjdsystem: RH70
Undersökt yta: 234 m².

Dokumentationsmaterial förvaras i Sörmlands muse-
ums topografiska arkiv. Fynd med nr 1-15 förvaras vid
Sörmlands museum i väntan på fyndfördelning.

Bilagor

1. Schaktbeskrivningar

1: Schakt för dagvattenbrunn, 2 x 2,5 meter i ytan och 2,1 djupt. Schaktmassor från dagens markyta, vid +6,75 meter över havet, ner till 2,1 meters djup under markytan. Inget mått på ursprunglig markyta.

2: Schakt för dagvattenbrunn, 2,5 x 2,6 meter i ytan och 2,4 meter djupt. Schaktmassor från dagens markyta, vid +6,55 meter över havet, ner till 2,4 meters djup under markytan. Inget mått på ursprunglig markyta.

3: Schakt för belysningsstolpe, 2,4 x 2,3 meter i ytan och 1,1 djupt. Schaktmassor från dagens markyta, vid +9,03 meter över havet, ner till mer än 1,1 meters djup under markytan. Inget mått på ursprunglig markyta.

4: Schakt för belysningsstolpe, 2,3 x 3 meter i ytan och 2,1 meter djupt. Schaktmassor och omrörd kulturjord från dagens markyta, vid +7,90 meter över havet, och ner till 0,95 meters djup. Därunder fanns totalt 1,55 meter tjocka kulturlager ner till den ursprungliga markytan, +5,40 meter över havet. Den övre delen av dessa lager, cirka 0,5 meter tjock, innehöll en kullerstensläggning överlagrad av rödbrun kulturjord med gödsel, träflis och sand. Den undre delen, cirka 1 meter tjock, bestod av mycket välbevarade lager med gödsel, djurben och träflis. Den djupaste delen av kulturlagren undersöktes med jordsond. Se profilritning schakt 4, bilaga 3.

5: Schakt för belysningsstolpe, 2,2 x 2,3 meter i ytan och 0,9 meter djupt. Schaktmassor från dagens markyta, vid +7,05 meter över havet, ner till 0,9 meters djup under markytan. Inget mått på ursprunglig markyta.

6: Schakt för belysningsstolpe, 1,5 x 1,5 meter i ytan och 0,9 meter djupt. Schaktmassor från dagens markyta, vid +6,55 meter över havet, ner till 0,9 meters djup under markytan. Inget mått på ursprunglig markyta.

7: Schakt för belysningsstolpe, 1,5 x 1,5 meter i ytan och 0,9 meter djupt. Schaktmassor från dagens markyta, vid +6,75 meter över havet, ner till 0,9 meters djup under markytan. Inget mått på ursprunglig markyta.

8: Schakt för belysningsstolpe, 1,7 x 1,7 meter i ytan och 0,9 meter djupt. Schaktmassor från dagens markyta, vid +7,08 meter över havet, ner till 0,9 meters djup under markytan. Inget mått på ursprunglig markyta.

9: Schakt för belysningsstolpe, 1,5 x 1,8 meter i ytan och 0,9 meter djupt. Schaktmassor från dagens markyta, vid +7,35 meter över havet, ner till 0,9 meters djup under markytan. Inget mått på ursprunglig markyta.

10: Schakt för belysningsstolpe, 1,6 x 1,7 meter i ytan och 0,9 meter djupt. Schaktmassor från dagens markyta, vid +7,62 meter över havet, ner till 0,9 meters djup under markytan. Inget mått på ursprunglig markyta.

11: Schakt för belysningsstolpe, 1,9 x 1,9 meter i ytan och 0,9 meter djupt. Schaktmassor från dagens markyta, vid +7,93 meter över havet, ner till 0,9 meters djup under markytan. Inget mått på ursprunglig markyta.

12: Provgrop, 0,8 x 0,8 meter i ytan och 1 meter djup. Grävd i samband med schaktning för gångbana och betongstöd mot anslutande högre liggande tomtmark. Kulturlager med tegelkross och yngre rödgods (BII:4) kunde dokumenteras, från +7,62 meter över havet, ner till +6,82 meter över havet. Därunder fanns orörd steril silt. Se profilritning schakt 12, bilaga 3.

13: Profiluppmätning längs ett 0,4 meter brett och 10 meter långt schakt i en slänt gjord i samband med breddning av gångbana och schaktning för betongstöd mot anslutande högre liggande tomtmark. Vid schaktningen framkom ett hörn av en tegelbyggnad orienterad i den äldre stadsplanen från tiden före stadsbranden 1665. Tegelmuren som var uppförd i renässansförband på stensyll hade skadats av tidigare schaktningar, troligen i samband med breddningen av gatan i slutet av 1870-talet. Den synliga delen av muren bestod av stenfoten som mätte 0,3 meter i höjd och tegelmuren som var bevarad i 6 skift med en höjd av drygt 0,5 meter. Den ursprungliga murtjockleken uppskattades till drygt 0,5 meter. Se profilritning schakt 13, bilaga 3.

Söder om muren fanns upp till 0,6 meter tjocka kulturlager 0,35 meter under trädgårdens markyta, vid +7,70 meter över havet ner till +7,20 meter över havet. De undre lagren innehöll organiskt material djurben, tidig- och högmedeltida keramik av typen äldre svartgods (A), yngre svartgods (BI), protostengods (CI), fragment av blästermustycke, eldslagningsflinta samt lerklining. Dessa kulturlager täcktes av ett ca 0,15 meter tjockt brandlager av

kol, sot och aska med fynd av yngre rödgods (BII:4) och kammakeriavfall. Samtliga kulturlager hade tidigare blivit bortschaktade i gatemark, men var bevarade till en tjocklek av cirka 0,55 meter in mot tomtmark på fastigheten Folkungabron 9.

14: Provruta, 0,5 x 0,5 meter i ytan och 0,7 meter djup, invid en 0,4 meter brett och 10 meter långt schakt grävt i samband med breddning av gångbana och schaktning för betongstöd mot anslutande högre liggande tomtmark. Mot provrutans östra schaktvägg gjordes en profiluppmätning. Orörda kulturlager utan tegel med kol, sot, yngre rödgods (BII:4), protostengods (CI) och kammakeriavfall av sågat ben kunde dokumenteras 0,6 meter under trädgårdens markyta, från +7,58 meter över havet, ner till +7,20 meter över havet. Därunder fanns orörd steril silt. Se profilritning schakt 14, bilaga 3.

15: Provruta, 0,5 x 0,5 meter i ytan och 0,65 meterdjup, invid en 0,4 meter brett och 10 meter långt schakt grävt i samband med breddning av gångbana och schaktning för betongstöd mot anslutande högre liggande tomtmark. Mot provrutans östra schaktvägg gjordes en profiluppmätning. Orörda kulturlager utan tegel med kol och sot kunde dokumenteras, 0,8 meter under trädgårdens markyta vid +7,55 meter över havet, ner till +7,17 meter över havet. Därunder fanns orörd steril silt. Se profilritning schakt 15, bilaga 3.

16: Schakt för dagvattenledning och brunn, 1,9 x 10 meter i ytan och 1,9 meter djupt. Mot schaktets norra vägg gjordes en 5 meter lång profiluppmätning. Den övre delen av schaktet var stört av tidigare ledningsdragnings och bestod av ett 1 meter tjockt lager sten och grus. Orörda välbevarade kulturlager med gödsel, träflis, djurben och tegelflis, kunde dokumenteras 1 meter under markytan vid +8,32 meter över havet, ner till +7,62 meter över havet. Därunder fanns orörd steril silt. Se profilritning schakt 16, bilaga 3.

17: Schakt för dagvattenledning och brunn, 1,3 x 1,5 meter i ytan och 1,5 meter djupt. Mot schaktets södra vägg gjordes en 1,4 meter lång profiluppmätning. Orörda välbevarade kulturlager med gödsel, träflis, timmer, djurben och tegelflis, kunde dokumenteras 0,85 meter under markytan vid +8,55 meter över havet, ner till +7,35 meter över havet. Därunder fanns orörd steril silt. Den djupaste delen av kulturlagren, 0,6 meter, undersöktes med jordsond. Lagren innehöll delar av en kavelbro samt en trärädda, orienterade vinkelrätt mot en antagen fortsättning av den huvudgata som tidigare påträffats i kvarteren Stallbacken och Åkroken. Se profilritning schakt 17, bilaga 3.

18: Schakt för belysningsstolpe, 1,5 x 1,5 meter i ytan och 1,6 meter djupt. Grusfyllning från dagens markyta, vid +8,06 meter över havet, ner till 1,6 meters djup under markytan. Inget mått på ursprunglig markyta.

19: Schakt för belysningsstolpe, 1,4 x 1,5 meter i ytan och 1,7 meter djupt. Grusfyllning från dagens markyta, vid +8,03 meter över havet, ner till 0,75 meters djup under markytan. Därefter 0,95 meter gråsvart kulturjord med tegelkross, kalkbruk och grus. Steril silt vid +6,33 meter över havet.

20: Schakt för belysningsstolpe, 1,3 x 1,4 meter i ytan och 1,6 meter djupt. Grusfyllning från dagens markyta, vid +7,93 meter över havet, ner till 1,6 meters djup under markytan. Därefter steril silt vid +6,33 meter över havet.

21: Schakt för belysningsstolpe, 1,3 x 1,3 meter i ytan och 0,8 meter djupt. Grusfyllning från dagens markyta, vid +7,74 meter över havet, ner till 0,8 meters djup under markytan. Därefter kablar.

22: Schakt för belysningsstolpe, 1,3 x 1,3 meter i ytan och 1,1 meter djupt. Grusfyllning från dagens markyta, vid +7,51 meter över havet, ner till 0,75 meters djup under markytan. Därefter 0,2 meter omrörd ljusgrå silt. Steril ljusgrå lerskiktad silt vid +6,56 meter över havet.

23: Schakt för belysningsstolpe, 1,3 x 1,3 meter i ytan och 1,0 meter djupt. Grusfyllning från dagens markyta, vid +7,15 meter över havet, ner till 0,45 meters djup under markytan. Därefter 0,2 meter gråsvart kulturjord med tegelkross, kalkbruk, grus och sten. Därunder 0,15 meter mörkgrå omrörd silt och grus. Steril ljusgrå silt 0,8 meter under markytan vid +6,35 meter över havet.

24: Schakt för belysningsstolpe, 1,4 x 1,4 meter i ytan och 1,0 meter djupt. Hårt packat grus och sten från dagens markyta, vid +7,10 meter över havet, ner till 0,35 meters djup under markytan. Därefter 0,1 meter hårt packad sand. Därunder 0,15 meter gråsvart kulturjord med sand, grus, tegelkross, sot, kol och slagg. Steril ljusgrå silt 0,6 meter under markytan vid +6,50 meter över havet.

25: Schakt för belysningsstolpe, 1,5 x 1,5 meter i ytan och 1,1 meter djupt. Grusfyllning från dagens markyta, vid +6,64 meter över havet, ner till 0,55 meters djup under markytan. Därefter 0,2 meter lerigt grus. Därunder 0,15

meter lera, sand och tegel. Därunder 0,2 meter mörkgrå lerig silt med kolbitar. Steril ljusgrå silt 1,1 meter under markytan vid +5,54 meter över havet.

26: Schakt för belysningsstolpe, 1,0 x 1,1 meter i ytan och 1,0 meter djupt. Sten- och grusfyllning från dagens markyta, vid +6,20 meter över havet, ner till 0,50 meters djup under markytan. Därefter 0,1 meter oljigt grus. Därunder 0,35 meter lera, silt, grus, tegelkross, kalkbruk och kol. Steril ljusgrå silt 0,95 meter under markytan vid +5,25 meter över havet.

27: Schakt för belysningsstolpe, 1,3 x 1,5 meter i ytan och 1,0 meter djupt. Sten- och grusfyllning från dagens markyta, vid +4,87 meter över havet, ner till 0,50 meters djup under markytan. Därefter 0,17 meter gråbrun sand med slagg, tegelkross och enstaka kolbitar. Steril ljusgrå silt 0,55 meter under markytan vid +4,32 meter över havet.

28: Schakt för dagvattenbrunn, 2,4 x 4,5 meter i ytan och 1,0 meter djupt. Sten- och grusfyllning från dagens markyta, vid +5,34 meter över havet, ner till 0,40 meters djup under markytan. Därefter 0,1 meter oljigt grus. Därunder 0,2 meter svallad silt. Därunder 0,2 meter ljusgrå lerig silt. Steril ljusgrå lerskiktad silt 0,9 meter under markytan vid +4,44 meter över havet.

29: Schakt för belysningsstolpe, 1,4 x 1,4 meter i ytan och 1,0 meter djupt. Sten- och grusfyllning från dagens markyta, vid +4,22 meter över havet, ner till 0,40 meters djup under markytan. Därefter 0,2 meter schaktmassor. Därunder 0,2 meter omrörd lera och silt. Steril ljusgrå silt 0,8 meter under markytan vid +3,42 meter över havet.

30: Schakt för belysningsstolpe, 1,2 x 1,2 meter i ytan och 1,0 meter djupt. Sten- och grusfyllning från dagens markyta, vid +5,35 meter över havet, ner till 0,45 meters djup under markytan. Därefter 0,1 meter brun jordig silt med tegel. Därunder 0,2 meter svallad silt. Därunder 0,1 meter omrörd silt. Steril ljusgrå silt 0,65 meter under markytan vid +4,70 meter över havet.

31: Schakt för dagvattenbrunn, 1,5 x 2,7 meter i ytan och 1,8 meter djupt. Schaktmassor från dagens markyta, vid +4,00 meter över havet, ner till 1,8 meters djup under markytan. Inget mått på ursprunglig markyta.

32: Schakt för belysningsstolpe, 1,1 x 1,1 meter i ytan och 1,0 meter djupt. Schaktmassor från dagens markyta, vid +3,98 meter över havet, ner till 1,0 meters djup under markytan. Inget mått på ursprunglig markyta.

33: Schakt för belysningsstolpe, 1,1 x 1,1 meter i ytan och 1,0 meter djupt. Schaktmassor från dagens markyta, vid +3,38 meter över havet, ner till 1,0 meters djup under markytan. Inget mått på ursprunglig markyta.

34: Schakt för belysningsstolpe, 1,0 x 1,1 meter i ytan och 1,0 meter djupt. Schaktmassor från dagens markyta, vid +3,07 meter över havet, ner till 1,0 meters djup under markytan. Inget mått på ursprunglig markyta.

35: Schakt för dagvattenbrunn, 1,0 x 1,1 meter i ytan och 2,5 meter djupt. Schaktmassor från dagens markyta, vid +2,75 meter över havet, ner till 2,0 meters djup under markytan. Steril lera 2,0 meter under markytan vid +0,75 meter över havet.

36: Schakt för belysningsstolpe, 1,0 x 1,2 meter i ytan och 1,0 meter djupt. Schaktmassor från dagens markyta, vid +2,98 meter över havet, ner till 1,0 meters djup under markytan. Inget mått på ursprunglig markyta.

37: Schakt för belysningsstolpe, 1,2 x 1,3 meter i ytan och 1,5 meter djupt. Schaktmassor från dagens markyta, vid +3,42 meter över havet, ner till 1,3 meters djup under markytan. Steril morän 1,3 meter under markytan vid +2,12 meter över havet

38: Schakt för stödmur mot slänt, 2,7 x 28 meter stort schakt i 2 meter hög slänt. Dagens markyta på Folkungavägen, +3,3 meter över havet. Ursprunglig markyta 1 meter ovanför markytan på Folkungavägen, +4,3 meter över havet. Däröver 0,7 meter lera och 0,3 meter matjord.

39: Schakt för dagvattenbrunn, 3,5 x 5,5 meter i ytan och 2,2 meter djup. Stora delar av schaktet upptogs av äldre ledningsschakt och en plan betongkonstruktion i den södra delen. Sten och grusfyllning från dagens markyta, vid +6,17 meter över havet, ner till 0,6 meters djup under markytan. Därunder 0,4 meter gråbrun kulturjord med grus och tegelkross. Steril lera och silt 1,0 meter under markytan vid +5,17 meter över havet.

- 40: Schakt för belysningsstolpe, 1,4 x 1,6 meter i ytan och 1,1 meter djupt. Grusfyllning från dagens markyta, vid +4,46 meter över havet, ner till 1,1 meters djup under markytan. Inget mått på ursprunglig markyta.
- 41: Schakt för belysningsstolpe, 1,4 x 1,6 meter i ytan och 1,1 meter djupt. Grusfyllning från dagens markyta, vid +3,75 meter över havet, ner till 0,8 meters djup under markytan. Därunder 0,2 meter lerig jord med kolbitar. Steril silt 1,0 meter under markytan vid +2,75 meter över havet
- 42: Schakt för belysningsstolpe, 1,1 x 1,3 meter i ytan och 1,0 meter djupt. Grusfyllning från dagens markyta, vid +2,85 meter över havet, ner till 0,35 meters djup under markytan. Därunder 0,15 meter lerig jord med kolbitar. Steril silt 0,5 meter under markytan vid +2,35 meter över havet
- 43: Schakt för trädgrop, 1,0 x 2,0 meter i ytan och 1,0 meter djup. Grusfyllning från dagens markyta, vid +3,65 meter över havet, ner till 1,0 meters djup under markytan. Inget mått på ursprunglig markyta.
- 44: Schakt för trädgrop, 1,0 x 2,0 meter i ytan och 1,0 meter djup. Grusfyllning från dagens markyta, vid +3,84 meter över havet, ner till 0,7 meters djup under markytan. Därunder 0,2 meter lerig kulturjord med tegelkross och kolbitar. Steril silt 0,9 meter under markytan vid +2,94 meter över havet
- 45: Schakt för trädgrop, 1,0 x 2,0 meter i ytan och 1,0 meter djup. Grusfyllning från dagens markyta, vid +3,97 meter över havet, ner till 0,8 meters djup under markytan. Därunder 0,2 meter lerig kulturjord med tegelkross. Steril silt 1,0 meter under markytan vid +2,97 meter över havet
- 46: Schakt för trädgrop, 1,0 x 2,0 meter i ytan och 1,0 meter djup. Grusfyllning från dagens markyta, vid +5,26 meter över havet, ner till 1,0 meters djup under markytan. Inget mått på ursprunglig markyta.
- 47: Schakt för trädgrop, 1,0 x 2,0 meter i ytan och 1,0 meter djup. Grusfyllning från dagens markyta, vid +5,44 meter över havet, ner till 0,65 meters djup under markytan. Därunder 0,15 meter sotig kulturjord med tegelkross. Steril silt 0,8 meter under markytan vid +4,64 meter över havet
- 48: Schakt för trädgrop, 1,0 x 2,0 meter i ytan och 1,0 meter djup. Grusfyllning från dagens markyta, vid +5,60 meter över havet, ner till 0,7 meters djup under markytan. Därunder 0,2 meter grå kulturjord med kantig sten. Steril silt 0,9 meter under markytan vid +4,70 meter över havet
- 49: Schakt för trädgrop, 1,0 x 2,0 meter i ytan och 1,0 meter djup. Grusfyllning från dagens markyta, vid +5,75 meter över havet, ner till 0,8 meters djup under markytan. Därunder 0,1 meter kol och slagg. Steril lerig silt 0,9 meter under markytan vid +4,85 meter över havet
- 50: Schakt för trädgrop, 1,0 x 2,0 meter i ytan och 1,0 meter djup. Grusfyllning från dagens markyta, vid +5,95 meter över havet, ner till 0,8 meters djup under markytan. Steril lerig silt 0,8 meter under markytan vid +5,15 meter över havet
- 51: Schakt för trädgrop, 1,0 x 2,0 meter i ytan och 1,0 meter djup. Grusfyllning från dagens markyta, vid +6,10 meter över havet, ner till 0,9 meters djup under markytan. Därunder schaktmassor. Inget mått på ursprunglig markyta.

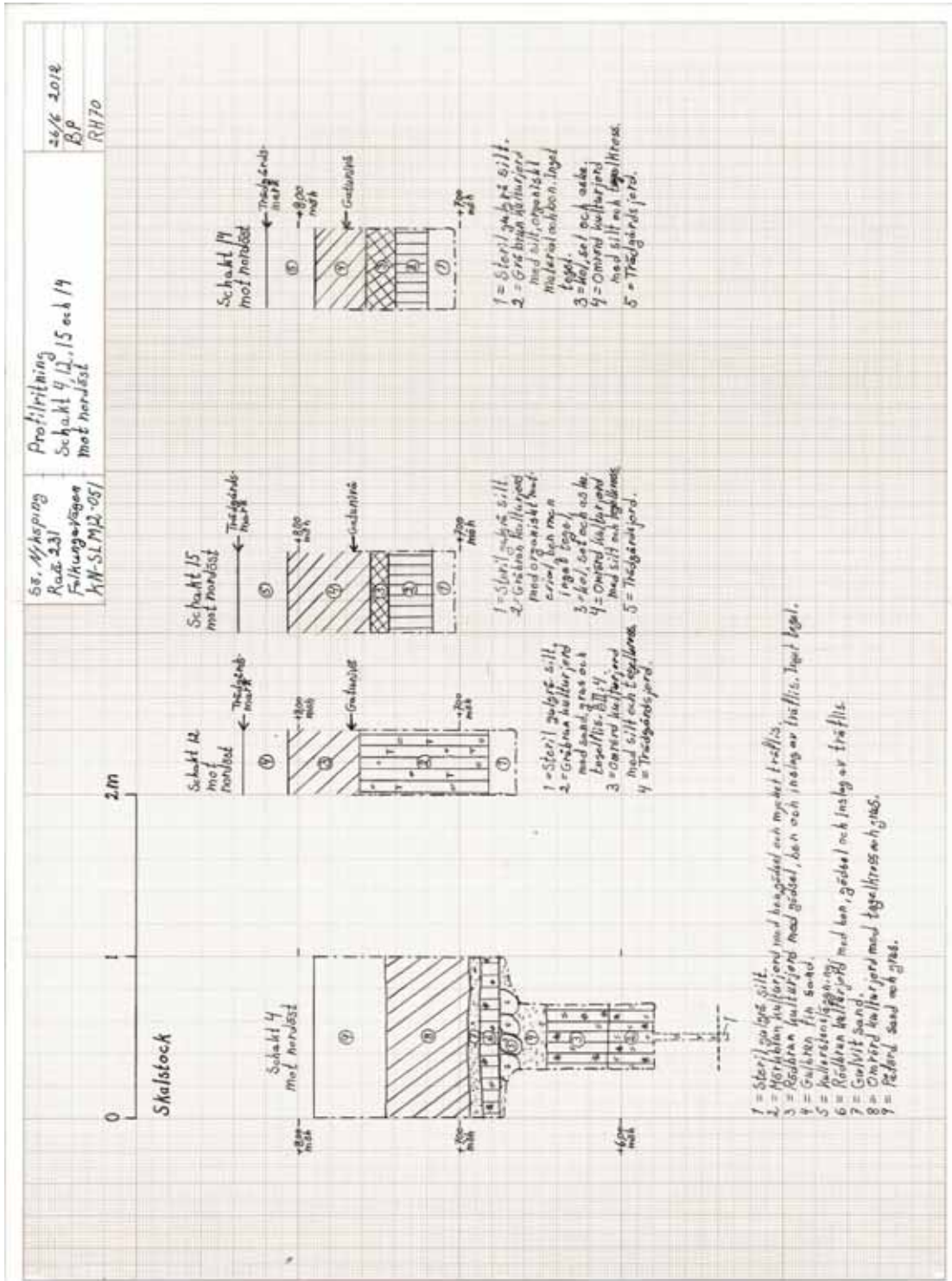

2. Fyndregister

F nr	Schakt	Lager i profilen	Material	Sakord	Typ	Del	Godstyp	Antal	Vikt i gram	Datering	Anmärkning
1	13	2	Keramik	Kärl	Kruka	Buk	A	1	5	1100-tal	
2	13	2	Keramik	Kärl	Kruka	Buk	Bl	2	11	11-1200-tal	
3	13	2	Keramik	Kärl	Krus	Mynning	Cl	1	12	11-1300-tal	
4	13	2	Slagg	Blåstermunstyck				1	22		
5	13	2	Sten	Marleka				1	5		
6	13	2	Flinta	Eldslagning				1	14		
7	14	2	Keramik	Kärl	Kruka		BlI:4	1	15	Nyare tid	
8	14	2	Keramik	Kärl			Cl	1	4	11-1300-tal	
9	14	2	Ben	kammakeriavfall				1	14	Medeltid	
10	12	2	Keramik	Kärl	Gryta	Ben	BlI:4	1	32	Nyare tid	
11	12	2	Keramik	Kärl	Gryta	Mynning	BlI:4	1	31	Nyare tid	
12	12	2	Keramik	Kärl	Gryta	Handtag	BlI:4	1	41	Nyare tid	
13	12	2	Keramik	Kärl	Skål	Hänkel	BlI:4	1	105	Nyare tid	
14	12	2	Keramik	Kärl	Skål	Mynning	BlI:4	1	19	Nyare tid	
15	24	2	Slagg	Slagg				2	637		

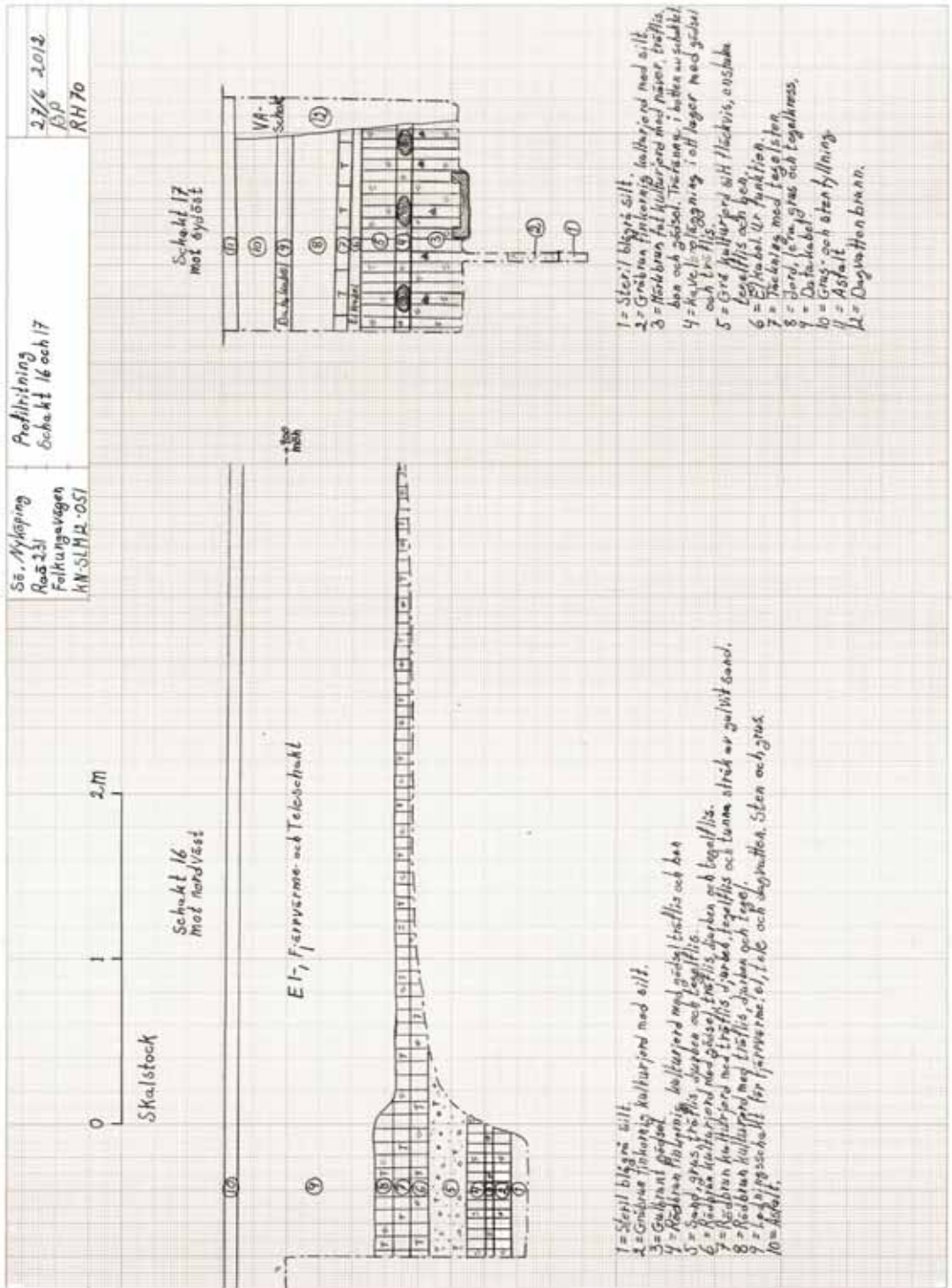

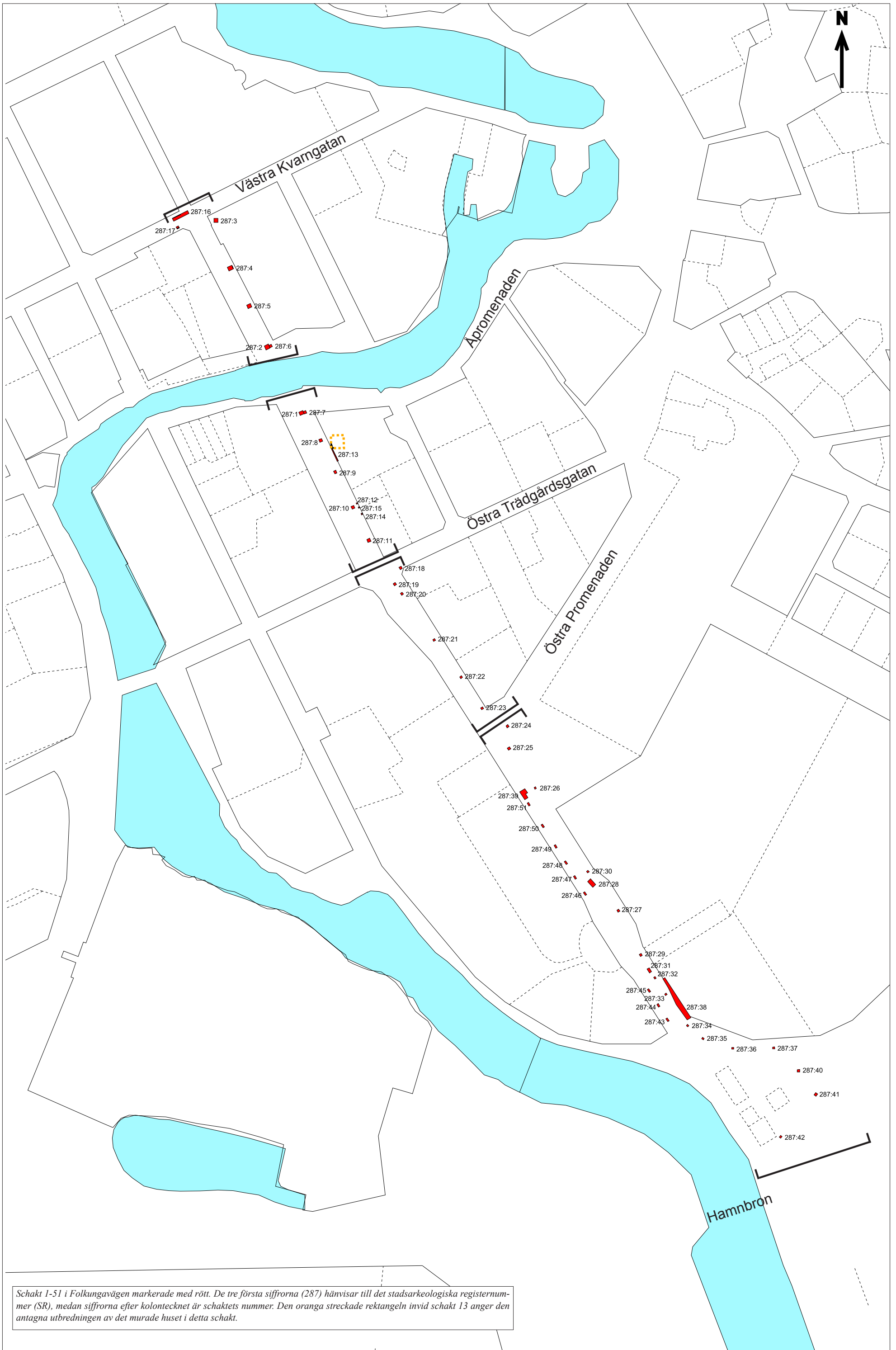

26/6 2012
B.P
RH 70

Profiltitning
Schakt 4, 12, 15 och 19
mot norrbäst

58. Mjöping
Råd 231
Falkungavägen
K.N-SLM 2-051

Schakt 1-51 i Folkungavägen markerade med rött. De tre första siffrorna (287) hänvisar till det stadsarkeologiska registernummer (SR), medan siffrorna efter kolonstecknet är schaktets nummer. Den orange streckade rektangeln invid schakt 13 anger den antagna utbredningen av det murade huset i detta schakt.